

VERSLAG BIJeenKOMST CIRCULAIRE INFRA COMMUNITY 22 MAART

CIRCULAIRE INFRA COMMUNITY: VERRIJKEN VAN DE TEAMS

Om tot een eerste circulaire snelweg te komen zullen nieuwe technologieën en processen moeten worden ontwikkeld. Dat kunnen we niet alleen. Samen met diverse stakeholders verkennen we hoe een Circulaire Infra Community eruit moet zien, zodat de nieuwste circulaire innovaties worden toegepast en getest bij de realisatie van InnovA58 en daaropvolgende infraprojecten. In september 2017 is een start gemaakt met een community ter versnelling van de transitie van een lineaire naar een circulaire economie. De Bouwcampus faciliteert dit in samenwerking met SmartwayZ.NL.

Op 22 maart zijn we voor de derde keer bij elkaar gekomen om te horen wat het werk van de drie teams die met de bouwstenen aan de slag zijn gegaan tot nu toe heeft opgeleverd. De teams koppelden terug waar ze nu staan, presenteerden hun doelen en vertelden waar ze tegenaan lopen. Met de deelnemers is de inhoud verrijkt.

Lees hieronder het verslag van de derde plenaire sessie en [bekijk de video](#) waarin enkele deelnemers vertellen over hun ervaringen van deze middag.

PROCES

Na een warm welkom door Jeroen Kruithof van De Bouwcampus starten we deze donderdagmiddag door eerst stil te staan bij het proces van de afgelopen periode. Vandaag is de derde sessie van de Circulaire Infra Community en Jeroen licht toe waar we nu staan in het proces.

Het Rijk heeft rondom circulariteit doelstellingen bepaald, waarbij in 2030 het gebruik van grondstoffen met 50% moet zijn verminderd. Om dit in 2030 te kunnen realiseren in grote infraprojecten, moet daar nu al de basis voor worden gelegd. InnovA58 heeft het initiatief genomen experimenteerruimte te creëren voor de zoektocht naar een circulaire snelweg. Samen met het programma SmartwayZ.NL en De Bouwcampus wordt hier vorm

aangegeven door met marktpartijen en kennisinstellingen te onderzoeken wat er nodig is. Dit gebeurt in co-creatie, dé werkwijze van De Bouwcampus. Een aantal van deze principes is dat in een co-creatietraject partijen gelijkwaardig zijn, het pre-competitieve proces te allen tijde transparant is en vanuit een intrinsieke motivatie wordt gewerkt.

In september 2017 zijn we gestart met het verkennen van de opgave, er zijn een tiental bouwstenen voor de Circulaire Infra Community met elkaar bepaald. Tijdens de volgende sessie, in november 2017, is uit de eerder bepaalde bouwstenen gekozen welke bouwstenen verder verkend zouden worden. Er zijn drie teams samengesteld die de afgelopen periode hard hebben gewerkt om deze bouwstenen verder te verkennen, namelijk:

- Meekoppelkansen;
- Lef om samen te werken;
- Visie op circulaire weg.

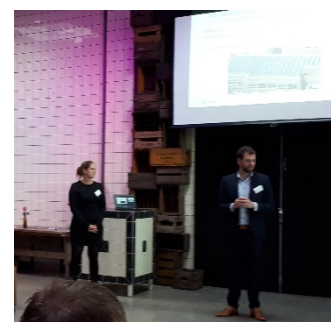
Vandaag staat centraal om elkaar te verrijken met wat de afgelopen periode verkend is.

AANSCHERPING OP DE THEMA'S

Judith van de Geer (facilitator) geeft het doel van vandaag aan: de drie teams verder helpen in het aanscherpen van hun bouwstenen en voor SmartwayZ.NL en InnovA58 gerichte focusvragen hebben voor experimenteerruimte. Vandaag pitchen de teams hun bevindingen van de afgelopen periode en stellen de deelnemers een gerichte vraag om de rest van de middag het gesprek over aan te gaan.

PITCH MEEKOPPELKANSEN

Thijs Turèl (Alliander) en Nienke Venema (Rijkswaterstaat) nemen ons mee in het onderwerp 'Meekoppelkansen', waarin ze de afgelopen maanden verschillende sessies met de teamleden hebben gehad. Vrij snel is bedacht om de focus aan te brengen op het onderwerp Energie, binnen 'Meekoppelkansen'. De snelweg is hard nodig om de Energietransitie waar te kunnen maken, het areaal van de snelweg biedt veel kansen. De afgelopen periode is verkend wat de

mogelijkheden zijn om bijvoorbeeld een tankstation als energiehub te gaan gebruiken, het wegdek als warmteopwrekker te gebruiken en energieopslag. Rondom snelwegen is veel ruimte, bijvoorbeeld in de 'snelwegoksels' om een energiebatterij te plaatsen. Het bij elkaar brengen van zoet en zout water, waardoor energie ontstaat. Erg interessante innovaties om verder te gaan verkennen om toe te kunnen passen binnen SmartwayZ.NL.

Echter dit perspectief vanuit de Energietransitie is onder druk komen te staan, doordat parallel aan dit co-creatietraject ook de 'Brabantse Energiecorridor A58' loopt, waarbij op 1 februari jl. de intentieovereenkomst is getekend. Jeroen Kruithof licht toe dat deze Energiecorridor bestaat uit de regio's Hart van Brabant, Metropoolregio Eindhoven, de gemeente Breda, de Enexis groep en Rijkswaterstaat. Deze coalitie zal de kansen en haalbaarheid van een Energiecorridor A58 verkennen. Hierdoor ontstaat een grote overlap met de scope van het team 'Meekoppelkansen'. Daarmee is voor dit team het Energieperspectief geen open vraag meer en zou het pre-competitieve karakter van het co-creëren onder druk kunnen komen te staan. Voor alle betrokken partijen brengt dit aanbestedingsrechtelijke risico's met zich mee. De Bouwcampus ziet zich dan ook genoodzaakt om het Energietransitieperspectief binnen het co-creatieproces per direct stop te zetten.

Dit besluit leidt tot een brede discussie in de groep, hoe hier mee om te gaan. De meningen lopen hierover uiteen. Afgesproken is dat InnovA58 en De Bouwcampus op korte termijn met elkaar in overleg gaan.

PITCH LEF OM SAMEN TE WERKEN

Vanuit het team Lef om samen te werken vertelt Jesper Pots (stagiair KplusV) over wat de sessies van hun team de afgelopen maanden hebben opgeleverd. Ze zijn gestart met het bepalen van de waarde van circulariteit, waarbij het lef om samen te werken de opdracht is. Met elkaar zijn ze gaan kijken naar waar de waarde zit, waarbij één van de teamleden, een aannemer, aangaf dat lange termijn contracten interessant zijn en dat onderhoud belangrijk is.

Vervolgens kwam de groep op de keuze tussen kosten of kwaliteit. Een andere balans in kosten of kwaliteit, maakt dit dan de transitie voor de circulaire economie? Circulaire economie gaat om functioneel uitvragen. Het gaat om kiezen en doen, het kiezen van een schaal en een uitdaging. De concrete vraag die gesteld wordt aan de deelnemers is: 'Waar hebben jullie het lef om samen te werken?'

PITCH VISIE OP CIRCULAIR

Mantijn van Leeuwen (NIBE) en Stan Kerkhofs (Rijkswaterstaat) starten hun pitch met hoe hun team de afgelopen periode het onderwerp heeft benaderd. Samen hebben ze bepaald dat er twee kringlopen voor materialen (biologische en technologische) zijn, maar het gaat binnen circulariteit over meer dan alleen materialen. Met de groep hebben ze daar een vorm aan toegevoegd, namelijk de sociale aspecten, de verankering met de omgeving. Deze middag wil dit team het graag hebben over de uitwerking hiervan. Op basis van de circulaire principes samen met elkaar nadenken over welke visies bedacht kunnen worden om terug te geven aan lokale opgaven, een soort toolkit.

Op twee thema's gaan we aan de slag en het team wil deze thema's compromisloos uitwerken. Bijvoorbeeld een biologische weg en een weg waar geen primaire grondstoffen aan toegevoegd worden, de biologische en primaire snelweg. Voor beide concepten wordt gekeken wat haalbaar is en om een volledige LCC en MKI te maken, waarbij dus de beide concepten los staan van de huidige randvoorwaarden.

IN GESPREK MET ELKAAR

De teams zijn verdeeld in de ruimte, waarbij elke trekker van een bouwsteen bij een flipover staat om het gesprek aan te gaan met de deelnemers. De deelnemers verspreiden zich over de zaal om ideeën en ervaringen te delen met de teams om ze met inspiratie op pad te sturen voor de komende tijd. Er is ruimte om tussendoor van bouwsteen te switchen, waardoor

kruisbestuiving ontstaat.

Vervolgens wordt gevraagd om door ieder team een terugkoppeling te geven van wat ze deze middag hebben opgehaald en de vraag vanuit SmartwayZ.NL en InnovA58

te beantwoorden: 'welke experimenteerruimte heb je nodig om binnen je bouwsteen aan de slag te kunnen?'. Door Wim Leendertse (projectmanager InnovA58) en Rob van Hout (Innovatiemanager InnovA58) wordt hier op gereageerd.

TERUGKOPPELING LEF OM SAMEN TE WERKEN

Bij lef om samen te werken heeft centraal gestaan wat de gewoontes zijn om te doen. Belangrijk is om deze gewoontes los te laten en samenwerking vorm te geven. Dit is erg breed, waardoor een keuze gemaakt moet worden. Tijdens de middag werd aangegeven vanuit een bouwer dat ze vroeg betrokken willen worden, zodat ze inspraak hebben op het ontwerp. Echter, er is maar één contract. Daarom kiezen we één product om daar kennis zo specifiek mogelijk vorm te geven en dat er niet vanuit een wurgcontract wordt gedacht.

Het team geeft aan met het onderwerp verzorgingsplaatsen aan de slag te willen gaan. Dit zou als product of dienst kunnen worden aangeboden. Door op deze manier af te bakenen, te beginnen bij een product of dienst, en vervolgens te kijken naar de samenwerking. Door los van richtlijnen en standaarden, maar met vroegtijdig gebruik van de kracht en kennis die in de markt aanwezig is, wil het team kijken

wat er mogelijk is binnen 'lef om samen te werken'.

Wim reageert dat de verbinding met dienstgericht te werk gaan erg interessant kan zijn voor SmartwayZ.NL. Het aanbieden van een dienst is circulair, dit heeft een heel groot potentieel. Rob sluit hierbij aan en geeft aan dat er onderscheid tussen hard- en software gemaakt wordt. Bijvoorbeeld het asfalt gezien als hardware en diensten als licht en verzorgingsplaatsen als software. Dit is voor Rijkswaterstaat een experiment.

Het experiment voor het team 'Lef om samen te werken' is om een circulaire verzorgingsplaats te realiseren. Wim geeft aan dat de technologische markt hier al heel anders mee om gaat dan de GWW-markt, zij zijn al bekend met het werken in diensten.

TERUGKOPPELING MEEKOPPELKANSEN

Esther van Eijk (Van Hattum en Blankevoort) vertelt waarom de afgelopen periode voor het team Meekoppelkansen zo gelopen is en men tot het thema Energie is gekomen. In het onderwerp Energie zit namelijk de kennis en ervaring, waardoor vandaag naar het menselijk complexiteitsmodel is gekeken.

Bewustwording	Harmonie
Chaos	Controle

In het menselijk complexiteitsmodel kiezen we voor controle. We starten met iets waar we kennis en ervaring over hebben. Echter, om daar te komen moet je eerst zorgen dat we willen dat je weet wie je bent, dat je talenten worden herkend en je je gerespecteerd en veilig voelt. Door het erkennen van je eigen talent, te zorgen voor gelijkwaardigheid en te zorgen voor vertrouwen kun je co-creëren in harmonie met elkaar. Dit is het bovenste deel van het menselijk complexiteitsmodel. Alleen de wereld waarin we leven is onveilig, ongelijkwaardig, waardoor wantrouwen ontstaat. We zitten daarmee in het linker deel van het complexiteitsmodel – chaos en

bewustwording - en moeten de rug toekeren naar het hebben van controle om te kunnen innoveren.

Als reactie hierop wordt vanuit InnovA58 en SmartwayZ.NL aangegeven het experiment aan te willen gaan om uit de controlestand te komen en bewustwording te creëren dat het anders moet en anders kan.

TERUGKOPPELING VISIE OP CIRCULAIR

Aan de hand van een filmpje over de Chinese Ehang, een drone voor mensen, vertelt Stan dat we nu snelwegen maken, maar dat zeker niet alleen moeten doen voor mobiliteit. De circulaire snelweg bestaat uit meer dan de functie mobiliteit. Levend groen, water, energie, zuivering van water, etc., maar de mens staat centraal. De mensen die om de weg wonen. We

zoeken een plek waar we met mensen een weg ontwerpen. De weg mag aan een veel hogere waarde bijdragen. Zoals aan het begin van de middag aangegeven: verder te gaan met de biologische en primaire snelweg. Op dit moment kunnen daar nog geen concrete experimenten voor worden benoemd. Bij het sociale aspect is dit wel te benoemen, dus wil het team graag ruimte scheppen om vanuit lokaal ondernemerschap de omgeving te betrekken.

Als reactie geeft Wim aan dat hier al in wordt geëxperimenteerd. Hij benadrukt wel, dat we deze community hebben opgezet met het oog op circulariteit, maar dat gaandeweg de opgave steeds breder wordt. Het team 'Visie op circulair' zal zich de komende tijd richten op de primaire en biologische snelweg.

VERVOLG

Deze middag heeft voor velen een andere middag gebracht dan verwacht, maar was volgens de meeste deelnemers wel bijzonder interessant. Vanuit InnovA58 geeft Rob aan bezig te zijn met het schrijven van een onderbouwing om budget te krijgen voor CE. Hij wil in deze onderbouwing een bepaalde flexibiliteit bouwen. In april wordt deze onderbouwing afgerond. Hij zal in ieder geval ruimte creëren om te kunnen experimenteren met de verzorgingsplaatsen, zoals voorgesteld door het team 'Lef om samen te werken'. Aan het team 'Meekoppelkansen' geeft hij aan, dat het wellicht interessant is om naar de kansen van een grondstoffencorridor te kijken.

